

ERFRECHT EN TESTAMENTEN (GEHUWDEN)

Wat is van toepassing als er geen testamenten zijn gemaakt?

Vanaf 1 januari 2003 krijgt de echtgenoot die overblijft de hele nalatenschap. De kinderen krijgen hun erfdeel niet in handen. Hun erfdeel wordt omgerekend in een geldbedrag. Zij krijgen daarvoor een geldvordering op de langstlevende echtgenoot. Op deze manier kan de langstlevende echtgenoot vrij beschikken over het hele vermogen en ongestoord verder leven. Dit noemt men de wettelijke verdeling.

De kinderen kunnen hun geldvordering pas opeisen bij het overlijden van de langstlevende echtgenoot of bij diens faillissement/schuldsanering. Over de vordering wordt een rentepercentage vergoed, voor zover de wettelijke rente meer dan 6% bedraagt.

Het is belangrijk bij de wettelijke verdeling om de vordering van de kinderen goed te berekenen en vast te leggen.

Een erflater kan in een testament de wettelijke verdeling opzij zetten of aanpassen. Hij kan bijvoorbeeld het rentepercentage van de vordering verhogen, de vordering opeisbaar maken bij hertrouwen van de echtgenoot of een kind onterven.

Als de langstlevende echtgenoot de wettelijke verdeling niet wil, dan kan hij de verdeling ongedaan maken.

Er zijn een aantal nadelen aan de (standaard) wettelijke verdeling verbonden. Zo is bij opname in een AWBZ-instelling de kans groot dat het vermogen (met inbegrip van de vorderingen) via de bijdrageregeling verdwijnt en over de vorderingen misschien erfbelasting moet worden betaald en wel meteen na het overlijden van de eerste van beiden (alhoewel de kinderen niets in handen krijgen). Verder moet de ongedaanmaking binnen drie maanden na het overlijden worden vastgelegd in een notariële akte.

Wat is van toepassing als er wel testamenten zijn gemaakt?

In principe gaat de inhoud van een in het verleden opgemaakt testament voor op wettelijke regelingen.

Omdat er in de afgelopen jaren in het erfrecht en het belastingrecht veel wijzigingen zijn geweest (en er nog een aantal grote wijzigingen binnenkort gaan komen), is het verstandig een in het verleden gemaakt testament te laten beoordelen.

Vooraf testamenten met voorzieningen voor de langstlevende partner, welke alleen een vruchtgebruikconstructie inhouden ('klassieke vruchtgebruiktestamenten'), kunnen erfrechtelijk en fiscaal behoorlijk nadelig uitpakken. Dit geldt al helemaal voor (vruchtgebruik-)testamenten van voor 1992. Daarom worden 'klassieke' vruchtgebruiktestamenten ook bijna niet meer gemaakt.

Wat zijn enkele andere mogelijkheden bij testament?

Testament aangepaste wettelijke verdeling

Het is mogelijk om gebruik te maken van de nieuwe wettelijke regeling ter bescherming van de langstlevende, maar dan aangepast. Aanpassing kan op een aantal punten geschieden, zoals het opeisbaar zijn van de vorderingen van de kinderen op de langstlevende, of er wel of geen rente daarover is verschuldigd etc. Verder kunnen in het testament een aantal aanvullende clausules worden opgenomen, zoals hierna onder 'Erfrecht/testament algemeen' zijn genoemd.

Combinatietestament Wettelijke verdeling - Vruchtgebruik

Het is mogelijk om in een testament op te nemen dat de langstlevende kan kiezen of hij/zij alles in volle eigendom wil hebben (wettelijke verdeling) of alles in vruchtgebruik. Hierbij wordt de vererving flexibeler gemaakt. De langstlevende kan kiezen wat na het overlijden van de eerste voor hem of haar (of voor de kinderen) juridisch en fiscaal het beste uitkomt. De eigendom van de woning kan bijvoorbeeld naar de kinderen worden geschoven, zodat over de waarde stijging later geen erfbelasting meer hoeft te worden betaald.

De nadelen verbonden aan de (standaard) wettelijke verdeling kunnen deels worden opgeheven, maar niet alle, zoals de termijn van 3 maanden.

Combinatietestament Aangepaste verdeling - Vruchtgebruik

Het is mogelijk om in een testament op te nemen dat de langstlevende kan kiezen of hij/zij alles in volle eigendom wil hebben (alsof de wettelijke verdeling van toepassing zou zijn), deels in eigendom en deels in vruchtgebruik, of alles in vruchtgebruik. Hierbij wordt de vererving nog flexibeler gemaakt. De langstlevende kan nog beter kiezen wat na het overlijden van de eerste voor hem of haar (of voor de kinderen) juridisch en fiscaal het beste uitkomt.

De nadelen verbonden aan de (standaard) wettelijke verdeling kunnen merendeels worden opgeheven, ook de termijn van 3 maanden.

Elan-optimaal testament

Voor dit type testament is een aparte brochure geschreven.

N.B. Er zijn verschillende vormen van het Elan-optimaal testament.

Erfrecht/testament algemeen

Het maken van een testament, waarbij het niet uitmaakt voor welke testamentvorm u kiest, is in het algemeen aan te raden als u wilt dat een ex-partner van uw kind bij echtscheiding niet meeprofitteert van de erfenis (of vordering!), welke uw kind van u heeft gekregen. Dit wordt de uitsluitingsclausule genoemd. De uitsluitingsclausule is er in verschillende soorten.

U kunt in een testament verder vastleggen dat de langstlevende executeur van de nalatenschap wordt, zodat uw nalatenschap nog beter kan worden afgewikkeld. Een executeur kan sinds 2003 niet meer in een codicil (onderhands opgemaakt schrijven) worden vastgelegd.

Ook kunt u in een testament vastleggen dat door u aan (één of meerdere van) de kinderen niet meer behoeven te worden verrekend met hun erfdeel (of juist wel).